

Aika: Keskiviikko 17.02.2021, klo 14.00-15.37
Paikka: Teams-kokous
Läsnä: Laura Varjokari, puheenjohtaja, Mirja Arajärvi, Timo Auranen, Pirjo-Liisa Kangasniemi, Ulla Lumijärvi, Veijo Lehto, Lena Lindberg, Teija Mikkilä, Seija Meripaasi, Heli Rantanen, Marja Ruotsalainen, Jenni Räsänen, Satu Luomajoki (15.04 alk.), Pia Nybom (15.08 asti), Olli Salin, Lala Sjöblom, Pirkko Telaranta, Pirjo Tujula Satu Tarula, Toivo Tupin ja Outi Paulig (sihteerit) ja Tiina Lappalainen

1.

Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00.

Kaupunkiympäristötoimialan edustajana oli Satu Tarula ja kaupunginkanslian edustajana Heli Rantanen.

2.

Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

3.

Edellisen kokouksen muistio

Vanhusneuvoston kokouksen 13.1.2021 oli lähetetty neuvoston jäsenille 18.1.2021. Siihen ei ollut huomautettavaa.

4.

Ruotsinkielisten seniorien tilanne ja tarpeet

Arbiksen apulaisrehtori Pia Nybom esitteli asiaa ja materiaalia erityisesti Arbiksen näkökulmasta. Arbista on sanottu seniorien yliopistoksi päiväsaikaan. Iltatuntien alkaessa on "vuoronvaihto". Kaikkien Arbiksen kurssien osallistujista on 30% yli 65-vuotiaita

Arbiksen tehtävä on monipuolinen: se on ruotsinkielinen "svenskt rum" sitä kaipaaville, mutta se palvelee myös suomenkielisiä. (Kursseja on myös maahanmuuttajille.) Suomenkielisiltä saadaan palautetta monipuolisista ruotsin kielen harjoittelumahdollisuuksista. Sekä ruotsin- että suomenkielisiltä tulee hyvää palautetta ilmapiiristä. Haasteita on ollut ilmoittautumisissa. Käytössä olevan Ilmonet-järjestelmän ovat jotkut kokeneet hankalaksi. Eräissä oppiaineissa koetaan niukkuutta, sillä esim. keramiikan kurseja ei voida järjestää kysyntää vastaavasti. Palautteissa on kaivattu myös parempaa ergonomiaa, esimerkiksi valaistusta.

Palautekysely koski vuotta 2019. Viime keväänä alkanut poikkeusaika on tuonut omat haasteensa. Opetus on mahdollisuuksien mukaan verkossa. Lähiopetuksessa ajankohtaisia ovat kasvomaskit, turvavälit ja pienet ryhmäkoot. Etädigiopastusta on annettu tarpeen mukaan ja digiloikkia on saatu aikaan. Pia toivotti kaikki tervetulleeksi Arbikseen. Palvelua saa myös suomeksi [Linkki kevään 2021 kurssiesitteeseen](#)

5.

Senioriasumisen edistämistä koskevan kyselyn tulokset ja eteneminen

Yhteenveto kyselyn tuloksista saatteineen oli jaettu vanhusneuvostolle. Hyväksyttiin työvaliokunnan esittämä, 17.2. jaettu kannanotto: "Vanhusneuvosto nosti esiin tarpeen saada Helsinkiin senioriasumista, joka on taloudellisesti ja muuten esteetöntä. Tarvitaan asuntoja, joihin voi muuttaa, vaikei olisi palvelutarpeita, ja taloja, joissa on

edellytykset yhteisöllisyyteen. Neuvosto teki asumisalan toimijoille kyselyn niiden suunnitelmista. Kaikissa vastauksissa pidettiin senioriasumisen kehittämistä myönteisenä, mutta vanhusneuvoston tarkoittamaa välimuotoista senioriasumista ei ole suunnitteilla. Yrjö ja Hanna -säätio tarjosi vanhusneuvostolle mahdollisuutta yhteiskehittelyyn Jätkäsaaren tulevassa (Kehittyvä kerrostalo) kohteessa. Tähän ehdotukseen vastataan myönteisesti.

Vanhusneuvosto esitti kaupungille yhteistyöryhmän perustamista edistämään välimuotoista senioriasumista. Kaupungin näkökulmasta ei ole tarpeen perustaa tällaista työryhmää. Vanhusneuvosto toteaa, että kaupungin tulee ottaa nykyistä aktiivisempi ote seniori-ikäisten asumisen edistämiseen. Kaupungin AM-ohjelmassa on todettu tavoitteet, jotka täytyy toteuttaa käytännössä. Kaupungilla on asiantuntemusta, jota on käytettävä hyväksi. Vanhusneuvosto osallistuu valmisteluun ikääntyvien tarpeiden ja näkökulman asiantuntijana.”

Stadin ikäohjelmaan ja tulevaan kaupunkistrategiaan toivotaan selvempiä kannanottoja senioriasumisen kehittämiseksi Helsingissä. Tarvitaan lisää tarjontaa ja monimuotoisia asumismuotoja. Asiaa täytyy pitää esillä eri foorumeilla ja tulevan vanhusneuvoston toivotaan olevan tässä aktiivinen. On tärkeää olla mukana yhteistyössä ja välttää päällekkäistä tekemistä.

Sovittiin, että Yrjö ja Hanna -säätioon ovat yhteyshenkilöitä Veijo ja Pirjo-Liisa. Lähdetään liikkeelle kysymällä säätion ehdotuksia. [*siht.huom. ilmoitettu tästä säätion edustajalle 18.2.*]

Seija Meripaasi kertoi, että sote-toimialalla ja Hekalla on vireillä yhteistyötä senioriasumisen osalta. Asiasta kuullaan lisää myöhemmin.

6.

Vanhusneuvoston lausunto valtuustoaloitteesta, jossa ehdotetaan ikääntyneiden asuntotietokantaa

Seija Muurisen valtuustoaloite oli jaettu työvaliokunnalle. Lausuntopyynnön määräaika on 30.3. Tähänastisten kommenttien ja työvaliokunnan käsittelyn perusteella koottu valmistelupaperi oli jaettu vanhusneuvostolle.

Keskustelussa todettiin, että lausunnossa voidaan jälleen tuoda esiin asumisvaihtoehtojen tarvetta. Kaupungin tietokeskus voisi olla luonteva tietokannan ylläpitäjä, yhteistyössä kaupunkiympäristötoimialan kanssa.

Kommentteja lausuntoa varten voi edelleen lähettää sihteerille, joka valmistelee lausuntoa maaliskuun ensimmäisellä viikolla.

7.

Koronarokotusten järjestely ja viestintä

80 vuotta täyttäneiden ja heidän omaishoitajiensa rokotukset ovat meneillään. Ajankavara 65–69 -vuotiaille ns. 1. riskiryhmiin kuuluville alkoi 15.2. [Linkki kaupungin koronarokotustiedotussivulle](#)

Todettiin Seijan toimittamat työvaliokunnan aiempiin kommentteihin saadut soten vastaukset: ”Toive siitä, että pariskunnat voitaisiin rokottaa samaan aikaan, on meillä tiedossa. Rokotuksia annetaan sitä mukaa kun niitä saadaan maahan. Olemme rajanneet tarkasti ikääntyneiden ryhmän, jotta suurimmassa riskissä olevat iäkkäät

saavat ensiksi rokotukset. Ikääntyneiden osalta haluamme varmistaa, että rokotusoi-
keus on olemassa. Tämän vuoksi olemme rajanneet ryhmän asianomaiseen ikään ja
siihen, että omaishoidosta on olemassa päätös, mikä voidaan tarkastaa. Rokotus-
vuoro ei mene myöskään ohi, eli tarvittaessa nuoremman puolison rokotusvuorolla
voivat molemmat tulla rokotuksiin. Ikääntyneille suositeltua Pfizerin rokotetta tu-
lemme saamaan jatkossa hieman nykyistä enemmän. Tämän hetkisen arvion mu-
kaan kaikki 75 vuotta tänä vuonna täyttävät voivat hakeutua koronavirusrokotuksiin
viikolla 10 ja kaikki 70 vuotta tänä vuonna täyttävät viikolla 12.

Olemme myös käyttäneet väestörekistereitä sen varmistamisessa, että ikääntyneillä
olisi tieto koronarokotuksista. 70-vuotiaille ja sitä vanhemmille postitetaan kotiin kirje,
kun heidän rokotusvuoronsa tulee. Kirje on nyt postitettu 80 vuotta täyttävälle ja sitä
vanhemmille. Helsingissä kokeillaan nyt myös tekstiviestin lähettämistä niille henki-
löille, joilla on vakavalle koronavirustaudille erittäin voimakkaasti altistava sairaus tai
tila. [linkki uutiseen](#)

Rokotuksista kerrotaan myös lehti-ilmoituksissa, pormestarin infoissa, kaupungin so-
siaalisen median kanavissa ja kaupungin rokotussivulla osoitteessa koronaroko-
tus.hel.fi. Media on uutisoinut rokotuksista kattavasti. Myös kaikkein ikääntyneimmille
soittaminen on suunnitellussa. Rokotusviestintää tehdään todella laajasti ja moni-
kanavaisesti.

Olemme saaneet palautetta rokotuspisteiden sijainnista. Messukeskukseen aukeaa
uusi rokotuspiste 17.2. Rokotustilat on valittu niin, että ne ovat hyvien kulkuyhteyk-
sien päässä ja ne ovat riittävän tilavia, että ne mahdollistavat riittävät turvavälit.

Tällä hetkellä (tilanne 15.2.) 85 vuotta täyttäneistä (rokotukset aloitettiin 1.2.) 73 pro-
senttia on saanut ensimmäisen rokotuksen (85 prosenttia on saanut rokotuksen tai
varannut ajan). 80–84 -vuotiaiden kohdalla rokotuksen on saanut 23 prosenttia (71
prosenttia saanut rokotuksen tai varannut ajan). Heidän (ajanvaraus ja rokotukset
aloitettiin reilu viikko sitten 9.2.)”

Seija totesi, että koronarokotusviestintä on erityisen haasteellista siksi, että tilanteet
rokotteiden saatavuudessa muuttuvat ja kaupungin on toimittava sen mukaisesti.
Vaikka haluttaisiin olla joustavia, on pakko vetää rajoja. Isossa kaupungissa ei on-
nistu se, mikä pienemmässä kunnassa on mahdollista. Perusongelma rokotteiden
niukkuus.

Rokotusten etenemistä ikäryhmissä seurataan koko ajan ja tiedossa on ikäluokkiin
kuuluvien lukumäärä. Kotona asuville iäkkäille, jotka eivät ole kotihoidon asiakkaita,
olla organisoimassa saattoapua.

Ajanvarauksiin liittyy sähköisen puolesta asioinnin problematiikka. Rokotukset etene-
vät kuitenkin ikääntyvien kohdalla Helsingissä melko hyvin verrattuna Espooseen ja
Vantaaseen, joista ollaan kaksi viikkoa edellä.

Keskustelussa todettiin mm.:

- Tilanteesta kertyy paljon tietoa, joka on arvokasta tulevaan tutkimuskäyttöön.
- Iäkkäät ihmiset ovat tulleet rokotusuutisoinnin myötä uudella tavalla näkyviin: nyt
tulee esiin, kuinka paljon iäkkäitä ihmisiä asuu kotona ja suuri osa heistä ilman
kotihoitoa apua.
- Rokotusjärjestys pitäisi saada paremmin esiin kaupungin sivuilla. Tiedot ovat
siellä, mutta nyt liian monen klikkauksen takana.

Seija totesi palautteen jälleen hyödylliseksi ja välittää sitä sote-toimialalle.

8.

Kaupunginkanslian ajankohtaisia asioita: Digiosallistuminen.

Vanhusneuvostolle oli jaettu [linkki Yhteisvastuukeräyksen yhteydessä tehdyn tutkimuksen tulostivistelmään](#) ikäihmisten digitaidoista sekä [linkki blogikirjoitukseen](#) ”Sote-palvelujen digitalisointi työntää ihmisiä kyseenalaiseen kanssa- ja puolesta-asiointiin”.

Heli Rantanen esitteli kaupungin digituen ajankohtaisia asioita, erityisesti etädigitu-kea. Tukea saa nykyään Helsinki-infon puhelinnumeron kautta. Tästä on hyviä kokemuksia. Pyyntöjä on ollut melko paljon ja asiat ovat hyvin moninaisia. Tuen saantiin on parin päivän odotusaika. Uutta kokopäiväistä työntekijää ollaan palkkaamassa.

Todettiin, että Helin esitys oli erinomainen. Se herätti keskustelua erityisesti tietotur- vasta. Digineuvonnassa tietoturvakysymykset ovat tärkeitä. Jokaisen on hyvä tietää, mitä evästeet tarkoittavat ja miten paljon niiden avulla kerätään tietoa käyttäjistä. Laura totesi, että tietosuojavaltuutetun toimiston työssä tämä näkyy selvästi. Esi- merkkinä tiedon keräämisestä Laura mainitsi myös Google Search -hakukoneen ja sillä kerättävän datan. – Digineuvonnassa voitaisiin neuvoa myös suojattujen yhteyk- sien käyttöä ja esitellä vaihtoehtoja Googlelle ja Microsoftille.

9.

Palveluiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma: kuulemistilaisuuteen osallistuminen ja mahdollinen vanhusneuvoston kannanotto

Vanhusneuvosto on saanut kutsun kuulemistilaisuuteen. Tilaisuuteen on kutsuttu myös HEJ:n ja ruotsinkielisten seniorien edustaja. Vanhusneuvoston sihteeri osallis- tuu tilaisuuteen työn puolesta. Vanhusneuvostolle on varattu paikka 11.3. klo 10-12 pidettävään tilaisuuteen. Puheenvuoro keskeisimmistä näkökohdista toimitetaan kau- pungille myös kirjallisesti.

Sovittiin, että Pirkko osallistuu vanhusneuvoston edustajana (Marja on varalla). Tilai- suudessa esitetään puheenvuoro (max 3 min.) kaupungin palveluiden tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nykytilasta ja edistämistarpeista. Sovittiin, että vanhusneuvoston puheenvuorossa pääaiheet ovat digitalisaatio/digisyrjäytyminen, tarve fyysisiin asi- ointipisteisiin, eläkeläisköyhyys/taloudellinen esteettömyys, palvelujen saatavuus eri kielillä ja sukupuolten tasa-arvonäkökulma.

Puheenvuoroa valmistellaan työvaliokunnan kokouksessa ja se toimitetaan vanhus- neuvostolle kommentoitavaksi ennen kuin se esitetään.

Kaupungin nykyinen yhdenvertaisuussuunnitelma

<https://hel.fi/static/liitteet-2019/Kaupunginkanslia/Yvsuunnitelma/YV%20Suomi.pdf>

ja palvelujen tasa-arvosuunnitelma

<https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/Kaupunginkanslia/Tasa-arvo/palveluiden-tasa-arvo-suunnitelma-helsinki-2019-2021.pdf>

10.

Helsinki liikkuu –ohjelman ikääntyneiden ja soveltavan liikunnan alaryhmä

Alaryhmä kokoontui 11.2.2021. Seuraava kokous on 17.3.2021. Pirjo-Liisa toimii vanhusneuvoston edustajana ja Outi on myös mukana alaryhmässä, joka toimii vielä

tämän kevään. Ikääntyneiden liikkumista on käsitelty laajasti myös Liikkuvat –verkon tilaisuudessa 9.2.2021. Materiaali [linkki](#) lähetetty vanhusneuvostolle 12.2. ja alaryhmän kokousmuistio 16.2.2021.

Pirjo-Liisa kertoi ajankohtaisista asioista. Yrityksille tehty haaste tuotti runsaasti vastauksia ja niiden käsittely on juuri meneillään valintaraadissa, jossa Pirjo-Liisa on vanhusneuvoston edustajana. Paljon muutakin on tapahtumassa. Kaupunki on vaki-naistanut liikkumisohjelman työntekijöitä ja toimintaa jatketaan, vaikka varsinainen ohjelmakausi umpeutuu.

Vanhusneuvoston, eläkeläisjärjestöjen ja vammaisneuvoston edustus alaryhmässä on ollut aktiivista. Kaikki tulokset eivät ole vielä näkyvissä, koska asiat vievät aikaa. Seuraavassa kokouksessa on esillä mm. kaupunkipyöräverkoston laajeneminen ja mahdollisuudet järjestää pyörien käytön koulutusta ikäihmisille.

OmaStadi-äänestys on taas aktiivisessa valmisteluvaiheessa ja sitäkin kautta toivotavasti tulee konkreettista etenemistä liikkumisasioissa. Ehdotus kolmipyöräisistä kaupunkipyöräistä etenee. Mukana on monia muitakin lupaavalta kuulostavia ehdotuksia. On tärkeää, että tällä kertaa äänestäminen on mahdollisimman sujuvaa myös ikäihmisille. Tätä pitää seurata.

11.

Vanhusneuvoston kauden päätöstilaisuuden siirtäminen

Toimintakalenteriin oli merkitty päätöstilaisuus 19.5. iltapäivällä. Päällekkäisen tapahtuman vuoksi (osallisuuden ja vuorovaikutuksen neuvottelukunta) työvaliokunta esitti siirtoa seuraavaan päivään eli 20.5. Se osoittautui kuitenkin hankalaksi, koska silloin on tärkeä omaishoitoon liittyvä tapahtuma.

Etsitään sopivaa päivää niin, että kukin ilmoittaa sihteerille viikkojen 20-21 osalta päivät, jotka eivät käy. Päätetään päivä seuraavassa kokouksessa 24.3. ja sovitaan samalla varasuunnitelma sen varalle, että läsnäolotilaisuutta vielä tuolloinkaan voida järjestää.

12.

Muut asiat

Keskusteltiin Hopeatien kaavamuutosasiasta ja siitä, miksei vanhusneuvosto tehnyt asiasta kannanottoa, vaikka kaavamuutos koskee seniorikeskusta. Aikataulusyiden lisäksi syynä oli se, että Ollin sähköpostitse 3.2. tekemä ehdotus ei saanut kannatusta. *[siht.lis. asia on todettu myös työvaliokunnan kokouksessa 3.2. ja ilmoitettu tästä 4.2. Ollille: "Työvaliokunta keskusteli Ollin ehdotuksesta tehdä kannanotto vesiliikuntatilojen sisällyttämiseksi Hopeatien seniorikeskuksen kaavamuutokseen. Todettiin, että vesiliikuntatilojen tarve senioreille on tärkeää, mutta työvaliokunta ei kannattanut ajatusta lausunnon tekemisestä. Lausuntojen määräaika on jo 16.2., eivätkä muut vanhusneuvoston jäsenet ole tähän lausuntoehdotukseen tarttuneet. Todettiin, että vanhusneuvoston pitää tehdä kannanottoja harkitusti, neuvoston jäsenten tärkeimpinä pitämistä ja yhteisesti sovituista asioista."*

Kuultiin, että sote-toimialan sairaala-, kuntoutus ja hoivapalvelujen Diginyrkki-ryhmä on aloittanut toimintansa. Vanhusneuvoston edustajaksi nimetty Timo kertoi, että lyhenteitä oli käytetty odotetusti paljon, mutta yhteisen kielen löytymiseen on kiinnitetty

huomiota. Ryhmän nimeäkin vielä mietitään. – Todettiin, että vanhusneuvoston toimikauden loppumisen ei tarvitse tarkoittaa työryhmäedustusten loppumista. Nimetty henkilö voi ehkä jatkaa ikääntyneiden edustajana yleisemmin. Asiaan palataan vanhusneuvoston loppukevään kokouksissa.

13.

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.37.

Puheenjohtaja

Sihteeri

Laura Varjokari

Outi Paulig